

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasiło jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop.
Ako je ta dan praznik, pride list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 40.— K
pol leta . . . 20.— "
četrt leta . . . 10.— "
posamezna številka po 80 vin.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpisne službe je plačati po 60 vin za vsako peti-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne š. 45 K.

Telefon uredništva
št. 312.

Za ostanke je plačati od enostojne peti-vrste, če se tiska enkrat . . . 90 vin.
" " dvakrat . . . 80 "
" " trikrat . . . 50 "
za nadajanja uvrščenja od peti-vrste po 40 vin.
Ostanke sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo Zaveze jugoslovanskega učiteljstva ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravištvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne.

Učiteljsko razsodišče.

Vsled sklepa Zavezine delegacije z dne 6. septembra 1919 se je ustanovilo učiteljsko razsodišče. Pooblaščen odbor je izdelal na svoji seji dne 22. maja 1920 poslovni red ter naznanil ustanovitev višjemu šolskemu svetu s prošnjo, da podpira ustanovljeno institucijo ter tako pripomore, da se prepri in spori med učiteljstvom poravnajo in pomirijo doma. Poslovni red se glasi:

I. Ime in sedež.

Učiteljsko razsodišče je del naše organizacije. Svoj sedež ima v kraju, kjer prebiva predsednik.

II. Namen.

1. Poravnava vseh nesporazumljenj (prepirov, društvenih, službenih, osebnih) med učiteljstvom.

2. Razsodba vseh predloženih spornih vprašanj, vseh obdolžitvev (netovariških, nečastnih dejanj) med učiteljskimi osebami.

3. Vpliv na krivce potom šolskih oblasti in organizacije.

III. Delokrog.

Vsak član naše organizacije je dolžan pokoriti se razsodišču.

IV. Uprava.

1. Društveno učiteljsko razsodišče, t. j. predsednik ali namestnik, 2 prisednika ali namestnika in po dva zastopnika strank.

2. Pokrajinsko učiteljsko razsodišče, t. j. za sedaj 6 članov izvoljenih vsled sklepa delegacije.

Predsednik Ludovik Černej, okr. šol. nadzornik v Celju, Luka Jelenc, ravnatelj mešč. šole v Ljubljani, Hinko Šumer, šol. voditelj v Šmarju p. J., Otilija Feiglova, nadučiteljica v Slov. Bistrici, Marija Mehletova, strokovna učiteljica v Ljubljani, Vita Zupančičeva, strokovna učiteljica v Ljubljani.

V. Sklepčnost.

Društveno učiteljsko razsodišče je sklepčno, ako je navzoč predsednik ali namestnik in 2 prisednika ali namestnika.

Pokrajinsko učiteljsko razsodišče je sklepčno, ako je navzoč predsednik ali namestnik in dva člana.

VI. Volitve.

Okrajna učit. društva volijo vsako leto z (2/3) dvetretjinsko večino predsednika in namestnika ter 2 prisednika in 2 namestnika društ. učit. razsodišča.

Delegacija volj za sedaj 6 članov v pokrajinsko učit. razsodišče. Iz svoje srede si izvolijo predsednika in namestnika in poročevalce.

Po dva zastopnika imenujeta stranki od slučaja do slučaja.

VII. Kritje stroškov.

Za kritje stroškov se ustanovi posebni sklad, ki prejema:

1. darila,
2. prispevke učiteljskih društev,
3. povrnjene celotne ali delne izdatke po razsodbi.

VIII. Poslovanje.

1. Predložitev spornih zadev.
- a) Kadar imata 2 učitelja(ici) med seboj sporno vprašanje, predložita zadevo skupno predsedniku in imenujeta svoja zastopnika. Predsednik skliče razsodišče tekom treh tednov.

b) Ena izmed strank predloži zadevo predsedniku, ki pozove tekom enega tedna nasprotno stranko, da se podvrže razsodišču.

c) Ako ta odkloni priznati razsodbo, razpravlja društveno razsodišče tekom 6. tednov brez obtoženca ter izroči zadevo s primernim pojasnilom in morebitnimi predlogi šolskim oblastim (disciplinarnemu senatu).

č) Za sporne točke strank iz dveh okrajev določita stranki sporazumno eno izmed razsodišč. Ako se ne moreta zediniti na domače razsodišče, lahko naprosita sosedno društveno učiteljsko razsodišče.

2. Društveno učiteljsko razsodišče izreče sodbo v 6. tednih, pokrajinsko učiteljsko razsodišče v 3. mesecih.

3. Proti soglasnemu sklepu društvenega učiteljskega razsodišča ni priziva, sicer pa lahko vsaka stranka predlaga, da se sporna zadeva izroči pokrajinskemu učiteljskemu razsodišču.

Proti sklepu pokrajinskega učiteljskega razsodišča ni priziva; možna pa je obnovitev pri društvenem učiteljskem razsodišču na podlagi važnih dokazov.

4. Anonimnih ovadb učiteljsko razsodišče ne upošteva.

5. Nikdar se ne sme izreči razsodba, ne da bi udeleženec imel priliko zagovora.

Razsodišče začne poslovati s 1. junijem t. l.

Vsa Zavezina okrajna učiteljska društva prosimo, da izvolijo v smislu čl. IV. pravil „Učiteljskega razsodišča“ člane „Društvenega učiteljskega razsodišča“ z dvetretjinsko večino navzočih članov predsednika in namestnika ter dva prisednika in dva namestnika.

Draginjska doklada, povišice, štet e službene dobe in dekreti o prevedenju na nove plače.

Onim učiteljem (icam), ki bi imeli napredovati v smislu navedbe celokupne drž. vlade za Slovenijo z dne 14. feb. 1919 št. 261 Ur. L. v času od 1. decembra 1919 do vključno 1. junija 1920 v IV. činovni razred 1. plačil. stopnje, v III. č. r. 1. pl. st., II. čin. razred 1. plačilne stopnje in v II. č. r. 3. pl. st. to je od plače letnih 2000 na 2200 K, od 2600 na 3000 K, od 3400 na 4000 K in od 4400 na 4800 K, je avtomatično nakazana zvišana draginjska doklada v smislu ministrske navedbe z dne 18. julija 1919 št. 575 Ur. L. za mesec nih 50K in to vsled tega, ker se učiteljstvu odmerja dr. d. od prejemkov, katere bi uživalo še sedaj v smislu prvo navedene navedbe. Ti poviški se izplačajo 1. junija t. l. onim, ki bi napredovali do vključno 1. maja: tisti pa, ki bi napredovali dne 1. junija t. l., dobe zvišano dr. d. s plačo za julij. Zanimivo je torej za vsakega, da si ogleda uvrstilni dekret iz leta 1919 in tisti ki bi bil v tem prikraščen, napravi potrebne korake službenim putem. — Povišice (triletnice), ki so dospole v izplačilo v času od 1. januarja do vključno 1. maja t. l. so se tudi že avtomatično nakazale, one pa, ki dospo v izplačilo dne 1. junija se izplačajo s plačo za julij. Kako se bo v nadalje postopalo glede nakazila dospelih, triletnic, izidejo od pristojne oblasti posebnega navodila. — Člen 29. zakona o narodnih šolah z dne 19. aprila 1904 se glasi: »Stalni učitelj i stalna učiteljica mogu biti ona lica, koja su srbski podaniki i koja su svršila filozofski fakultet velike škole, ili koja su svršila učiteljsku školu i položila u njoj učiteljski izpit zrelosti. Posle 2

godine dobivaju pravo na polaganje praktičnog učiteljskog ispita. Dok ne polože ovaj ispit, nemaju prava na povišice plaće; a po položenom ispitu može im se računati najviše pet godina za povišicu penziju.“ Glasom tega člana se torej učiteljstvu z maturo in z usposobljenostnim izpitom šteje dejanska službena doba za povišice in pok. od 1. dne nastopa službe, a največ 5 let do prestanega usposobljenostnega izpita n. pr.: Učitelj je dejansko služboval do 1. dec. 1919 27 let 7 mesecev: med prvim nastopom in usp. izpitom je služil 7 let 3 mesece. Za povišice (triletnice) in pokojnino se mu šteje 27 let 7 mesecev manj 2 leti 3 mesece. tj. 25 let 4 mesece in mu pripada plača 2400 din. + 8 povišic po 300 din. skupaj letnih 4800 din., 9. povišica po 200 d. mu bo izplačljiva dne 1. avgusta 1921. Prekinilve, kakor tudi začasne upokojitve, se nikakor ne štejejo v službeno dobo niti za povišice, niti za pokojnino. — Učiteljstvo, ki je služilo dne 1. decembra 1919 dobi, z ozirom na ureditel plač v smislu zakona z dne 23. julija 1919 št. 643 U. L., v najkrajšem času potom okraj. (mest.) š. sv. dekreta o prevedenju na nove plače.

Glas od Drave.

Ne sliši se mnogo o nas v tiskani javnosti, na vsak način ne toliko, kolikor bi bilo potrebno z ozirom na važnost postojanke, katero zavzemamo tik ob drž. in jezikovni meji. Dasi je Maribor drugo največje mesto v Sloveniji in nad vse važna točka v gospodarskem, kulturnem in še v marsikaterem drugem oziru, vendar sameva nekako pozabljen, kakor da bi ga ne bilo, ali pa kakor da bi bil nekje tam v deveti deželi, kjer se cedi mleko in med tudi učiteljstvu, kjer vladata red in pravica, kakor se spodobi v svobodni državi. Le kadar izbruhnejo na teh vulkanskih tleh večje stavke, le takrat se ozira širša javnost z veliko skrbjo ravno na Maribor, takrat naenkrat uvidevajo vsi njegovo važnost, ker more ravno on postati usodepoln ne samo za svojo okolico, ampak za celo Slovenijo, da, za celo državo. Takrat nihče ne zavida Mariborčanov — tudi učiteljstvo ne — ampak je vsakdo vesel, da je čimdalje proč od tega lepega mesta. Kadar pa vse to poleže in mine nevarnost, pa teče zopet Drava mirno svojo pot, takrat smo pa zopet pozabljeni in se nas zavida za ta raj, ki se pa lahko čez noč izpremeni v pekel.

V marsikaterem oziru je zanimivo in poučno, da se včasih malce ozremo na šolstvo in učiteljstvo na tej postojanki. Saj ravno ta dva gradita temelj bodočnosti in ravno od teh dveh faktorjev se pričakuje, da prerodita to nekdanj tako močno nemško trdnjavo. Nočemo več omenjati križevega pota, katerega je moralo pred dobrim letom nastopiti tukaj in splot ob meji na stotine slovenskega učiteljstva. Težka in s trnjem posuta je bila ta pot. In v tistih negotovih časih, ko smo viseli zdelani in izmučeni takorekoč med življenjem in smrtjo, ni bilo od tistih strani take opore, kakor se je pričakovalo in kakršne bi se bilo lahko nudilo. Sami v sebi in v delu smo našli utehe. Vse to je minulo, prestano je in pozabljeno, pozabljeno pred vsem tam, kjer bi ne smelo biti pozabljeno.

Le pogledimo! Učiteljstvo je že ponovno prosilo in zahtevalo, da naj bi se mesta razpisala in oddala. Umevno je, da bi vendar rado prišlo po poldrugoletnem provizoriju vsaj do tega, da bi vedelo pričem je. Ta negotovost mu jemlje veselje

do dela v šoli in zunaj nje, zlasti vsled tega, ker se vedno bolj opaža, da se vrača doba protekcij in strankarstva, katero so poznali nekdanj v Ljubljani in na Kranjskem, katera pa ni dosegla na bivši Štajerski nikdar takega viška in splošnosti. A na vse tozadevne vloge ni niti odgovora. Zdi se, da se višja šolska oblast ogiblje načeti to pereče vprašanje in slutimo, da ima za to svoje posebne vzroke, ki so pa seveda čisto golega stvarnega značaja in nimajo s protekcijami in strankarstvom nobenih zvez. Kdo bi mislil drugače, ta bi se gotovo silno motil! Sicer pa takih ni med nami. V dobi svobode in pravičnosti bi bila taka misel naravnost pregrešna!

Pa Bog je visoko, a car daleko. — Ako v Ljubljani ne umevajo našega položaja, ga umevajo vsaj tu na licu mesta. To bi bil povsem nevaren sklep. Pa motiš se, prijatelj! Danes, v dobi prevratov in revolucije ne najdeš ne naravnih, ne logičnih sklepov. Glej! Nemci, prejšnji gospodari, so storili vse za šolo in učiteljstvo. So pač uvidevali velikansko važnost obeh za bodočnost. Podpirali so prav izdatno šolo in učiteljstvo, kjer so mogli. Pri nas je pa treba štediti. In kje je štedenje lažje in umestnejše kakor ravno pri šoli in učiteljstvu. Saj to se pozna šele čez leta, sicer ne štedenje samo, ampak sadovi štedenja. — Nemci so dajali voditeljem stanarino. In Slovenci so jo tudi dajali, dokler so bili voditelji — Nemci. Kakor hitro pa so prišli na njihova mesta Slovenci, se je stanarina ustavila. Razumljivo. Saj napram Nemcem se je bilo potreba pokazati — gentlemane, napram Slovincem pa — rovtarje. Pa naj kdo poreče, da to ni logika!

No, če ne umevajo takih-le vprašanj gospodje, ki nimajo pravzaprav nič opravila s šolo, to je na vse zadnje še vsaj deloma umljivo in če že hočete, tudi opravičljivo. Neumljivo in neopravičljivo pa je, da najde učiteljstvo tamkaj, kjer bi moralo najti prvo oporo na težavni poti mesto opore — poleno. V sebi, kjer išče razumevaločega prijatelja, najde gluha ušesa, ki ga ne morejo ali pa nočejo umeti. Mesto razveseljive vzpodbude, dobi osoren odgovor, ki uniči še tisto trohico veselja do dela, ki je morda ostala, kljub „prijetnim“ razmeram. — Pa čemu bi iskali prijatelje. Veseli bi bili, da bi našli v njem vsaj ono pravičnost in uvidevnost, ki jo mora imeti oseba, ki opravlja tako službo. A niti tega ni. Idite prosit pomoči ali nasvetov, pa dobite osoren odgovor, da se tudi vi žrtvujete, sicer pa, če niste zmožni, pa pustite.“ Postavno določajo voditelji razrede posameznim učnim osebami. V Mariboru pa ne poznajo te postave in voditelji nimajo teh skrbi. Kar pride kratkomalo ukaz, da naj voditelj z ozirom na disciplino ali bogve kaj še menja razred z X. In to ne v začetku, ampak v sredi, ali pa proti koncu šolskega leta, da trpita dva razreda in ne en sam. Sklicuje se na mestni šolski svet, kjer se je morda kaj govorilo, a kjer se pa gotovo ni sklenilo kaj takega. In ako se takoj ne pokoriš, te čaka v kotu šiba v katerikoli obliki. Svojih misli, nazorov in razlogov ne smeš imeti. Dovolj je, da se ti je ukazalo. Ti si stroj in poslušaj, ako ne, si pripiši posledice sam. — Urniki s številom in razpredelbo ur se razlikujejo po tem, kdo jih je sestavil. Nemci imajo prednost, kakor imajo tudi prednost za daljše supleture na meščanskih šolah. Seveda Slovenec in Slovenka nista tako sposobna, ker že službujejo na istem zavodu pod istim vodstvom na ljudski

šoli in že preveč poznata ustroj in razmere istega zavoda. Zaradi učnih načrtov se je po cele tedne in mesece hospitiralo, konferiralo in nazadnje — diktiralo. To je najboljšje. Saj je učiteljstvo imelo preje besedo. Nazadnje ni potreba. Saj gre za nekaj stalnega v zelo nestalni in menjajoči se dobi. — Ako imaš kako človeško potrebo, katere ne moreš odložiti, sporoči voditelju. Toliko časa moraš imeti v vsakem slučaju, da ga obvestiš in te gre on za hip nadomestovat. Zakaj, drugače je lahko osebno pozvan od merodajne strani, da je tudi takrat on odgovoren za mir in red tudi v tvojem razredu...

Lahko bi našli še marsikaj „razveseljivega“. Pa pustimo to. Ni bil naš namen delati komu krivico in vlačiti v javnost, kar bi bilo boljše prikriti. Opozoriti pa smo hoteli le na nekatera dejstva, ki so značilna za sedanje čase in razmere. Tem bi se lahko opomoglo, ako bi bilo na merodajnih mestih več umevanja za šolo in učiteljstvo. In to bi bilo, bogme, obema v korist.

O mariborskem učiteljstvu se malo piše, a več govori. Vsaj odmevi raznih glasov prihajajo tudi do valov Drave. Nekaterim smo preradikalni, drugi imenujejo nas socialiste, tretji pa boljševiske komuniste in kolikor je še časa primernih izrazov in struj. In mi? Mi imamo prijetno zavest, da smo v prvi vrsti in pred vsem stanovsko zavedno učiteljstvo, ki je pripravljeno žrtvovati vse v dobrobit šole in svojega stanu. Imamo v miniaturni izvedeno že unijo. Saj imamo vrlo stanovsko organizacijo, katera družijo vse učiteljstvo brez razlike političnega prepričanja. In ta gre in pojde svojo pot v prid šole in učiteljstva brez ozira na levo in desno, dokler ne doseže svojega jasnega cilja. —

Samostojna kmetijska stranka in učiteljstvo.

Dovolite g. urednik mali odgovor tudi meni v U. T. na „Kmetijski list“ v 19. številki od 6. maja. Dosedaj smo slišali že dva odgovora o tem članku. Moje nadaljevanje ne bo menda škodovalo, ker bo nekoliko različno. Kot naročnik tega lista opazujem z bistrim očesom pisavo Samostojnih. Ugaja mi zelo, da natančno loči vero od zlorabe vere. Dovolj imamo britkih izkušenj o tem. Jaz sem bil vedno odkrit katoličan. Verska načela so moj kašpot v življenju in krščanska morala pri odgoji v šoli. To toplo priporočam tudi vsemu učiteljstvu. Kljub temu sem trpel preganjanje, zaničevanje in obrekovanje kot malokateri izmed učiteljstva od ljudi, ki so bili na glasu kot pravi krščanski možje Šušteršičevega kalibra. A njih dela so vražja, ne pa krščanska. Zloraba vere je kuga, ki razsaja še sedaj med našim narodom. Tudi med učiteljstvom se je pojavila ta kuga. Vsaka kužna bolezen je nevarna, ogibati se je moramo, rad tega o spravi med pseudo krščanskimi učitelji in med nami ne more biti govora.

Ako se bodo „Samostojni kmetje“ na pravi verski podlagi bojevali vztrajno proti klerikalni kugi za blagor kmečkega stanu, bo njihova zmaga zanesljiva in simpatije učiteljstva bodo z njimi. Mi učitelji pa kot narodni odgojitelji moramo biti vsled dobljenih izkušenj nad političnimi strankami. Za nas je najbolje, da se ne eksponiramo v političnih borbah. Naše delo mora biti na polju prosvete za občni blagor našega naroda. Kdor bo nas podpiral pri tem plemenitem in težkem delu, bo podpiral samega sebe, svojo politično stranko in srečno bodočnost celega našega naroda. — Vsak od nas mora biti v političnih zadevah popolnoma neodvisen in prost. Pri volitvah naj odda svoj listek v volilno urno po svojem prepričanju — in s tem je njegovo politično delo izvršeno. Ako pridejo kdaj Samostojni do politične veljave, naj pokažejo z dejanji, da so za nas in z nami; potem bo prišel omenjeni članek do zaželenje veljave!

Politični veteran.

Fabinčeva fotografija.

„Grdo napada Fabinč v „Jesenški Straži“ kar po vrsti može, ki niso volili njegove olikane garde. Zasmurje nadzornika gradbenega vodstva g. Opitza, ker ne zatajuje svojega verskega prepričanja in se ne sramuje odkriti se pred znamenjem sv. križa.“ „Slovenec“ iz leta 1906, št. 74.

Fabinč je bil duševni oče in urednik „Jesenške Straže“. Danes je Fabinč urednik „Slovenskega učitelja“ in izrablja Slomškovo zvezo za hujkanje in uprizorjanje zdražbe med slovenskim učiteljstvom, ki bi hoteli napraviti slogov v naših stanovskih vrstah. Fabinč izrablja krščansko misel sedaj v svoje popolnoma osebne namene, ker bi rad postal okrajni šolski nadzornik za Ljubljano in hkrati

nadzornik nad vsemi meščanskimi šolami na bivšem Kranjskem, pozneje pa višji šolski nadzornik. V zadnji seji višjega šolskega sveta je predsednik Slomškove zveze podal tak predlog.

Divide et impera! Zaradi ene same osebe naj se učiteljstvo še nadalje kolje med seboj, ker dotična oseba — t. j. Fabinč! — rabi še Slomškovo zvezo za dosego svojih osebnih ambicij in namenov; zato se niti v strogo stanovskih vprašanjih naj ne bi združilo slovensko učiteljstvo brez njegovega dovoljenja.

Kdo pa je Fabinč?

Fabinč je eden onih ljudi, ki so največ škodovali učiteljskemu stanu na ugledu, ker so se na surov način norčevali iz verskega čustvovanja in duhovskega stanu; eden od onih ljudi, ki ne pozna tolerance in lojalnosti. Mi se nismo nikdar surovo izražali o verskih stvarih in duhovskem stanu, kakor se je to Fabinču in še nekaj ljudi njegove okolice. Tedaj so izrabljali učiteljsko ime v svojo radikalno nebrzdanost, zapravili so učiteljskemu stanu ugled in kradli čast, danes so pa šli v nasprotni tabor in hočejo s svojimi grehi oblatiti nas!

Značaj, kot je Fabinč, hoče postati šolski nadzornik; značaj, kot je Fabinč, izrablja sedaj krščansko učiteljsko organizacijo, Slomškovo zvezo, da bi zasejal še več razdora med učiteljske vrste in ga ne pustil — pod pretvezo katoliške ideje, ki jo zagovarja on — združiti se in zediniti niti v stanovskih vprašanjih. Zaradi ene osebe, ki ne more mirovati, naj bi vladal medsebojni boj po časopisu naprej in naj bi bila v naši stanovski organizaciji še vedno dva tabora!

Fabinč je očital, da je „Učiteljski Tovarš“ najostudnejši in najnesramnejši list, ki izhaja v Sloveniji.

Poglejmo si list, ki ga je urejal Fabinč in primerjajmo potem „Učit. Tov.“, če je kedaj tako pisal, kakor Fabinč.

Fabinčeve notice se glase:

1. „Še ne poznan sovražnik fotografiranih slik. Fotograf g. F. Pavlin je pred kratkim naslikal g. Frana Fabinča v družbi gg. Iv. Pr. Lampreta, E. Chama, L. Hummerja, J. Bricelja in F. Valjavca. G. Cham kaže na sliko s prstom „Sl. N.“ tako, da se lahko bere ime tega lista. G. Pavlin je to sliko razstavil v svoji izložihi na Hrovatovi hiši, kjer ima urar Ambrožič svojo delavnico. Ta slika je dala župniku Zabukovcu povod, da je v seji kr. š. sveta pisмено vprašal kr. š. nadzornika, g. nadpoštara Schreya, če dovoljuje šolska oblast, da se pusti učitelj Fabinč slikati med priznano brezversko družbo in na kateri se bere ime „Slovenski Narod“, ker je to v pohujšanje jeseniške mladine, ki hodi mimo v šolo in si sliko ogleduje. — Kako naj označimo to župnikovo početje!? Bog daj n. p. pamet!“

G. Fabinč gotovo ve, kdo je napisal to notico.

2. „Jesenška Straža, 1. 1905, št. 24.

2. Odgovor jeseniškemu župniku, g. Janezu Zabukovcu na njegovo pismeno interpelacijo v seji kr. š. sveta dne 9. maja 1905: Fotograf g. Pavlin je izpostavil nad delavnico urarja g. Ambrožiča sliko, na kateri se nahaja med priznano brezversko družbo tudi moja malenkost, kakor ste se blagovolili izraziti. Po Vašem mnenju dajem s tem jeseniški mladini javno pohujšanje in to zlasti s tem, ker drži na sliko g. cand. jur. Cham v roki „Slovenski Narod“. Vem, da ste hoteli s svojo infamno lemenatarsko denunciacijo šikanirati mene in g. nadpoštara A. Schreya, in ker se imenovani gospod ne čuti kompetentnega odločevati v tej zadevi, Vam odgovarjam sledeče:

1. Slika je bila izpostavljena brez moje vednosti in sem o njej zvedel šele od Vas, ki vse najprej ovohate.

2. Zaukazal pa sem sedaj g. Pavlinu izrecno, naj bo slika izpostavljena, da si ne boste morda domišljevali, da se kdo Vaše neznatne osebe boji. Čuditi se moram le, da se sploh predrznete brigati za take popolnoma privatne zadeve, ko imate dovolj smeti pred lastnim pragom, ker Vaš najbližji krvni sorodnik s svojim pohujšljivim življenjem propagira razširjenje alkoholizma, ki je pri nas že itak dovolj razširjen.

3. Kadar zvem, da Vas je kaka c. kr. oblast imenovala cenzorjem javne morale na Jesenicah, takrat se bom tudi udal Vaši inkvizitorski zahtevi. Doflej pa se lahko brigate za življenje svoje kuharice in svojih kaplanov.

S primernim spoštovanjem

Franc Fabinč,

Jesenice, 12. maja 1905.

3. Zanimivo porotno obravnavo nam preškrbi v kratkem jeseniški župnik Janez Zabukovec. Znano je na kako nesramen način je napadel g. Fabinča radi neke fotografije... Sedaj je pisal g. Fabinču pismo, v katerem pravi: „Tožil Vas bom če ne objavite v J. S. priložene izjave.“

— Zabukovec je prišel s tako nesramno izjavo na dan, da bi mu jo še njegov mežnar vrgel v obraz. Temu predrzemu človeku ne kaže torej drugače, da išče zadoščenja pred poroto.“

Jesenška Straža 1. 1905, št. 25.

4. To gotovo ni pohujšljivo. Pri nas na Jesenicah se kmalu najde kaka stvar, ki daje javno pohujšanje, ki demoralizira mladino. Šolska deca je sedaj, odkar je videla ono fotografijo, tako sprijena, da jo ima Lucifer že vso na verigi. Razume se seveda, da pri nas pohujšujejo samo pristaši narodne stranke, da pa naši farški podrepaniki kaj tacega niso zmožni. Kdo se bo morda nad tem zgražal, če član Marijine družbe, vpisan bogsigavci v nekoliko katoliških društev, in povrh še tretjerednik itd. meri pri belem dnevu ceste z Jesenic na Savo.“ — Uredniku „Slov. Učitelja“ je gotovo znano, kdo je to pisal.

Jesenška Straža 1. 1905, št. 30.

5. „Zopet lažejo. Zabukovec piše v sobotnih „Jesenških novicah“ v „Slovenču“, da je nekdo pobiral podpise za neko zaupnico učitelju g. Fabinču. To je navadna farška laž. Vedno pošiljajo razne obrekovalne dopise na okr. glavarstvo, misleč, da ga bo takim kalinom a la Zabukovec na ljubo deželni šolski svet predstavil.“ — Kaj pravite, g. Fabinč, kdo je to pisal?

Jesenška Straža 1. 1905, št. 51.

Zaradi ene osebe — t. j. Fabinča — in njegovih osebnih ambicij naj se razširi razkol med učiteljstvom še na biveše Štajersko in pozneje na Koroško. Fabinč ni oseba in njegov značaj ne porok za krščansko misel, ki jo on izrablja v svoje namere.

Fabinč se je med učiteljstvo samo — prepjal!

Malo odgovora.

Z ozirom na razpravo v U. T. z dne 3. junija t. l. „Hribovska šola“, nekaj odgovora v pojasnilo. Že naslov temu članku ni bil povsem na mestu, ker imamo precej tacihi šol oziroma oddelkov tudi v „ravni“. — Zovemo jih v krškem okraju „Oddelke za oddaljene“ čez 4 km.

Na naši 4razrednici sedaj 5 razr. obstoji tak oddelke že od leta 1898. in se kaj dobro obnese, tako glede učnih uspehov kakor šol. obiska.

Imamo tudi v vseh detajlih vestno izdelan podrobni učni načrt in istotaki poseben urnik, ki se naslanja na urnik za enorazrednice z minimalnim učnim smotrom. Ako hoče tovariš L. P. tak minimalni učni načrt za oddaljene, naj se obrne na šolsko vodstvo na Višnjo goro na Dolenjskem, kjer ga ima tamkajšnji voditelj shranjenega že 5 let.

Poučevanje v tem oddelku je v resnici zelo naporno in zahteva vztrajno in izkušeno učno moč. — Na naši šoli je nepretrgoma poučeval dolgo vrsto let izkušen praktičen šolnik in je vsled svoje vestnosti in preudarnosti dosegel kaj lepe učne in vzgojne uspehe pri svojih oddaljenih. — Po odhodu tega tovariša je vodstvo poverilo izkušeni učiteljici oddaljeni oddelke, ki glede uspehov čisto nič ne zaostaja za oddaljenimi tovarišim.

Popolnoma se strinjam s pisčevimi nazori, da bodi učitelj oddaljenega oddelka posebno nagrajen, ker ima štirikrat več dela, ko tovariš, ki poučuje svoj vsakdanji razred. Posebno ob neugodnem zimskem vremenu ima veliko truda, da doseže količjak normalen obisk in mora pri tem zelo previdno nastopati, da otrokom ne vzame veselja do šole. Na šoli v krškem okraju obiskujejo oddaljenici po 3krat v tednu v posebnem oddelku šolo. Nižja skupina po 9 ur, višja skupina po 12 ur na teden in sicer a) od 9. do 12. dop. — b) od 8.—12. dop. Poučujejo se vsi predmeti tudi risanje in ženska ročna dela. — V zimskih mesecih se pričinja pouk 1 uro kasneje. V resnici so pa taki oddelki za oddaljene v potuho staršem, še bolj pa šoli nasprotnim krajnim šolskim svetom. Staršem za to, ker jim ni potreba svojih otrok vsak dan v šolo pošiljati, kraj. šolskim svetom ozir. občinam, ker se s tem na lep način izognejo ustanovitvi potrebnih novih šol. Ker pa zaradi grozne draginje ni misliti v doglednem času na zidavo novih šolskih poslopij, tedaj je vendar bolje, da taki oddaljeni otroci vsaj po 3krat na teden obiskujejo šolo, kakor pa da ostanejo brez pouka.

Vsekako bo pa morala naša mlada država poskrbeti za zakon, ki bi naravnost onemogočil ustanovitve tacihi oddaljenih oddelkov tam, kjer so sicer vsi pogoji podani, da bi se lahko ustanovila rešna šola, kakor n. pr. pri nas, kjer že 30 let ustanavljamo okoliške šole. Kljub vztrajnemu delu okr. š. nadzornika in šolskega vodstva, še nismo prišli dalje, ko do obskurne enorazrednice, ki je nastajena nad živinskim hlevom pod slamnato streho! Proslulemu kranj. dež. odboru

so bile mizerne šolske razmere predobro znane, a ni mignil z mazincem, da bi jih odpravil, ker to ni bilo po volji gotovinu „gospodom.“

To so tisti „križi“ po tovarišu L. P. ki ubijajo naše šolstvo in teh križev se tudi v Jugoslaviji ne bomo še kmalu „odkrižali.“

Karel Frost.

Čitanke za meščanske šole.

Ker bodo meščanske šole v zadregi, katere čitanke bi vzeli v roke prihodnje šolske leto, zato se mi zdi potrebno objaviti, da sem že februarja t. l. predložil II. del „Čitanke za meščanske šole“ na pristojno mesto v odobrenje. Upati menda smemo, da izide knjiga še pravočasno.

Ob tej priliki se obračam do tovarišev I. strok. skupine s prošnjo, naj bi glede III. dela „Čitanke“, ki jo predelam v letošnjih počitnicah, objavili svoje misli posebno o nastopnih vprašanjih:

Ali naj ostanejo berila v III. delu „Čitanke“ razvrščena po svoji leposlovni vsebini, kakor je bilo dozdaj, ali pa se naj razvrste sestavki po pisateljih, nekako v obliki slovenske čitanke?

Ker za nekaj let še ni pričakovati, da bi povsod na mešč. šolah poučeval srbohrvaščino usposobljen učitelj, ki bo, seveda, uporabljal srbohrvaške knjige; zato bi menda kazalo, da se sprejme v „Čitarko“ nekaj srbohrvaških beril. Ali se oziramo tudi na cirilico in v slovstveni zgodovini na najimennitnejše hrvaške in srbske pisatelje?

J. Brinar — Celje.

Iz naše organizacije.

Društvene vesti.

+ Radovljiško učiteljsko društvo zboruje dne 17. t. m. (četrtak) ob 10. uri dopoldne v Lescah. Obred naj se pravočasno naroči pri šol. vodstvu v Lescah. — Tajnik.

+ Učiteljsko društvo za Maribor in bližnjo okolico je zborovalo 27. maja. Predsednik je pozdravil številno navzočo člane ter je podelil besedo predavatelju tovarišu Silihu, ki nam je razložil v zanimivem, eno uro trajajočem govoru, kaj bodi „Cilj učiteljske izobrazbe“. V uvodu je slikal razvoj učiteljskega stanu od 17. stol. naprej. Omenil je vztrajno delovanje raznih pedagogov in filozofov za večjo in širšo učiteljsko izobrazbo ter nam je pokazal razvoj in delovanje pedagoških akademij v Belgiji, Švici in Ameriki. Pozival je jugoslovansko učiteljstvo, ki ne sme biti zadnje v Evropi, naj zastavi vse sile, da se razširi učiteljska izobrazba, katere končni cilj bodi pedagoška visoka šola. H koncu je podal 3 resolucije, ki so jih navzoči enoglasno sprejeli. Predavatelj je obljubil, priobčiti svoje predavanje z resolucijami vred v „Učiteljskem Tovaršu“.

Radi zvišane članarine se je obrnil predsednik na strokovno tajništvo v vprašanju, je li upravni odbor sam upravičen zvišati članarino, ali pa mora to storiti delegacijski zbor. Ker še do danes ni odgovora, se sklene: Blagajnik naj pobere zaostalo članarino 30 K za pol leta nazaj. Blagajnik ima naročilo, da to vsoto plača Zavezi.

Glede osnovanja podružnice Slomškove zveze dne 22. maja poroča predsednik, da so se ga udeležili skoraj vsi odborniki. Predsednik in gđ. Stupca sta popisala navzočim razmere na Štajerskem ter precizirala naše stališče, opiraje se pri tem na resolucije, ki jih je sprejelo naše društvo na zadnjem zborovanju, a jih „Učit. Tov.“ ni hotel priobčiti. Naknadno prosi predsednik zborovalce, naj odobre odborovo postopanje ter apelirajo na člane, naj se ne dajo zavesti na druga pota vsaj v teh težkih časih ne, temveč vsak poedini naj zastavi vse svoje moči za popolno osamosvojitve naše stanovske organizacije.

Delegatov za celjsko zborovanje so bili izvoljeni: tovarišica Stupca, tovariš Tomažič in Grčar. Namestnikom tovarišica Levstikova, ter tovariša Silih in Škof. Predlog tovarišice Stupce, da žrtvuje vsak član pri prihodnjem zborovanju 20 K za delegata v Beograd, je bil enoglasno sprejet.

Z ozirom na dopis v 15. štev. „Učit. Tov.“ iz društva „Slov. učitelj“ iz Ljubljane, sklene Učiteljsko društvo za Maribor in bližnjo okolico sledeči resoluciji:

1. Učiteljsko društvo obsoja vsako zapostavljanje učiteljev ter jih smatra kot istovestne s moškimi tovariši ne le kot člane društva, temveč tudi z ozirom na njih namestitve na vodilnih mestih in prejemanje dohodkov.

2. Učiteljice, člani učiteljskega društva za Maribor in bližnjo okolico hočejo složno delovati s svojimi tovariši in odklanjajo vsako cepljenje v posebno društvo učiteljic, dokler stoje njih tovariši na tem stališču kot sedaj.

Dalje se sklenejo sledeča vprašanja na višji šolski svet: 1. Ali je postavna, da mestni šolski svet samostojno odreja menjanje razrednih učiteljev iz tega ali onega razloga tekom šolskega leta; 2. ali je zahteva nadzornika oz. mestnega šol. sveta po zapiskih voditeljev o hospitacijah upravičena in postavna.

Z ozirom na brezdelnost mestnega šolskega sveta glede mestne učiteljske knjižnice, predlaga tovarišica Levstikova, naj prevzame učiteljsko društvo knjižnico v svojo upravo ter naj začne takoj z izposojevanjem knjig. Predsednik obljubi, da bo stori odbor potrebne korake. Po več kot dveurnem zborovanju zaključil predsednik isto.

+ Učiteljsko društvo za gornjegrajski okraj zboruje v nedeljo dne 13. junija ob 2. uri popoldne na Rečici po sledečem dnevnem redu: 1. Zapisk. 2. Dodelji in društvene zadeve. 3. Razgovor o naši udeležbi pri učiteljskem kongresu v Beogradu. 4. Volitev odposlanca za zborovanje Zaveze v Celju. 5. Primerno predavanje. 6. Slučajnosti. — Odbor.

+ Učiteljsko društvo za kozjanski okraj zboruje v četrtek, dne 17. junija t. l. ob 10. uri v Podčetrku. Na dnevnem redu: 1. Dopisi. 2. Učne silke iz prirodopisa po biološki metodi. Podava tovariš St. Firm. 3. Določitev zastopnika za učiteljski kongres v Beogradu. 4. Volitev delegatov za delegacijsko zborovanje Zaveze. 5. Plače-